

Imní ann go bhfuil Fungie marbh

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuirisc faoi Fungie. Féach féin agus an duine in aice leat ar na focail thíos a bheidh le cloisteáil sa mhír. An dtuigeann sibh iad?

1. curtha ar athló _____
2. an deilf _____
3. ag cur faoi _____
4. béal an chuain _____
5. d'fhonn _____
6. eireaball draíochta _____
7. baile rachmais _____
8. borradh _____
9. de dhlúth agus d'inneach _____
10. tá an cuan ina thost _____

Anois, féachaigí ar an tuairisc le feiceáil an gcuideodh sin libh.

Ceist 2 Bí ag caint leis an duine in aice leat. Glacaigí sealanna na focail thuas a chur in abairtí lena mbrí a léiriú. Ní gá na habairtí a scríobh síos, is leor iad a rá amach os ard.

Ceist 3 Féach ar an tuairisc arís agus scríobh amach achoimre ghearr ar ábhar na míre. Cad a bhí ag an duine in aice leat?

Ceist 4 Bí ag obair leis an duine in aice leat agus cumaicí ceisteanna a bheadh oiriúnach do na ráitis thíos.

- Tá Fungie ar iarraidh.
- Tá Fungie sa chuan le nach mór daichead bliain.

VIFAX 22 Deireadh Fómhair 2020
Meánleibhéal

- Ba é Paddy Ferriter an chéad duine a chonaic an deif sa chuan sa bhliain 1983.
- Thagadh a lán turasóirí chun an Daingin d'fhonn radharc a fháil ar Fungie.
- Cronóidh muintir an Daingin Fungie go mór.

Ceist 5   Bí ag obair leis an duine in aice leat agus cuirigí Gaeilge ar a ndúirt Paddy Ferriter sa mhír.

Ceist 6   Pléigh na ceisteanna thíos leis na daoine eile i do ghrúpa.

1. Cad a bhí ar eolas agat faoi Fungie sular fhéach tú ar an mír?
2. Cén fáth, dar leat, ar fhan Fungie sa chuan?
3. Ar chuala tú faoi Duggie agus Ben ar Thoraigh? Déan cuardach idirlín orthu.

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

1. curtha ar athló	<i>postponed</i>
2. an deilf	<i>the dolphin</i>
3. ag cur faoi	<i>settled down</i>
4. béal an chuain	<i>the harbour entrance</i>
5. d'fhonn	<i>in order to</i>
6. eireaball draíochta	<i>magical tail</i>
7. baile rachmais	<i>affluent town</i>
8. borradh	<i>boom</i>
9. de dhlúth agus d'inneach	<i>in the very fibre of</i>
10. tá an cuan ina thost	<i>the harbour is silent</i>

Ceist 2

Tabhair deis do gach beirt na focail a chleachtadh le chéile.

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

Tá Fungie ar iarraidh.

Cá bhfuil sé? Cad a tharla dó? Cad a cheaptar faoi?

Tá Fungie sa chuan le nach mór daichead bliain.

Cé chomh fada is atá Fungie sa chuan?

Ba é Paddy Ferriter an chéad duine a chonaic an deilf sa chuan sa bhliain 1983.

Cé a chonaic Fungie an chéad lá riamh? Cén bhliain a chonaic Paddy Ferriter Fungie?

Thagadh a lán turasóirí chun an Daingin d'fhonn radharc a fháil ar Fungie.

Cén fáth a dtagadh a lán turasóirí go dtí an Daingean?

Cronóidh muintir an Daingin Fungie go mór.

An gcronóidh muintir an Daingin é?

Ceist 5

Níl cur amach ag aon duine ar an deilf sin mar atá agamsa. Bíonn a fhios agam nuair a bhíonn sé ann, deirim leat, fiú agus gan é feicthe ar chor ar bith agam. Braithfidh mé ón uisce é. Beidh a fhios agam nach bhfuil sé ach díreach faoi dhromchla na mara.

Tá cead a chinn aige dul in aon áit. Ní fhiafrófar de, 'Cé as duit?' 'Cá bhfuil do thriall?' Tá an mhuir bhraonach aige.

Ceist 6

Is féidir gach triúr nó ceathrar a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin cuid de na ceistanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola

Ó dheas, tá an cuardach a bhí ar bun ar Fungie curtha ar athló¹ agus bádóirí an Daingin den tuairim nach mbeidh an deif cháiliúil ar ais go deo. Tá Fungie ar iarraidh le breis is seachtain anois. Bhí sé ag cur faoi sa gcuan le beagnach dhá scór bliain.

Seán Mac an tSíthigh

An seanascaire, Paddy Ferriter sa Tigh Solais, a thug an deif faoi ndeara i mbéal an chuain ar dtús sa mbliain 1983.

Paddy Ferriter

No one knows more about that dolphin than I. For I can tell you times, without I seeing him at all, that he's there. For I'll know it in the water. I'll know he's just under the surface.

Seán Mac an tSíthigh

As sin amach bhí na daoine ag teacht ina sluaite d'fhonn radharc a fháil ar an iontas ar a mbaisteadh Fungie. Agus le croitheadh dá eireaball draíochta, dhein² sé baile rachmais den Daingean.

Caoimhín Ó Flannúra, an Daingean

Dhein³ sé tionchar an-mhór ar an mbaile seo, go mór mór i gcúrsaí turasóireachta an bhaile. Thosaigh na báid ag dul amach, as na báid iascaireachta bheaga... bhíodar ag tabhairt daoine amach. Agus ansin thosaigh ceann, dhá cheann, trí cinn agus bhí daoine ag teacht anseo agus chonaic na *restaurants*, na *cafés*, na pubanna, go bhféadfaidís airgead a dhéanamh i dteannta na mbád agus bhí an-chuid turasóirí ansin ag teacht.

Seán Mac an tSíthigh

Gan dabht chuir Fungie go mór leis an mborradh turasóireachta a tharla anseo sa Daingean. Ach, cúrsaí eacnamaíochta i leataobh, tá muintir na háite an-cheanúil ar fad ar an ndeif seo. Agus is cuid de dhlúth agus d'inneach na háite é faoin tráth seo.

Juli Ní Mhaoileoin, An Daingean

Oh, go dtógfadh sé do chroí, bhí ceangal spioradálta ann, bhí ceangal anama ann. Bhí sé an-speisialta agus ní fheadair conas a bheidh an áit gan é mar bhí an ceangal sin ann i gcónaí i ngach duine againn. Agus, tá páistí ann agus tógadh iad le Fungie. Agus, tá sé cosúil le solas a mhúchadh anois, má tá sé imithe.

Seán Mac an tSíthigh

Tá an cuan ina thost anois. Is fada leis an bpobal go bhfillfidh sé. Tá Fungie éalaithe uainn faoin gclóca mistéireach céanna a sheol chugainn é an uair úd fadó.

Paddy Ferriter

He can go where he like. There's no one going to say to him 'Where did you come from?' 'Where are you bound for?' He has the ocean wide.

Seán Mac an tSíthigh, an Daingean.

---

¹ *ar athlá* an leagan caighdeánach

² *rinne* an leagan caighdeánach

³ *Rinne* an leagan caighdeánach